

REDACȚIA

Ind. Deák Ferencz-u. nr. 20

ABONAMENTUL

Printre Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Printre România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napotăzesc

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. nr. 20

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile adresate să se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Constatări.

S'au terminat și alegerile. Cel puțin printre Români n'are să se mai dea luptă. Răpoarte d'asemenea, s'au publicat de pretutindeni. Bilanțul se poate face aproape cu exactitate matematică. Pentru că azi știm cine a fost la votare și cine a stat acasă.

Au fost toți la alegeri, așa că doar unul dintr'o sută nu s'a dus. Și dacă ar fi să procedem cum făceau confrății noștri dela Sibiu pe când organul lor era condus d'un Dăianu, ar trebui să decretăm ticăloasă întreaga nație românească. Pentru că afară de 2—3 fruntași din câte un cerc electoral, încolo nimeni n'a respectat pasivitatea.

„Lista celor rălăciți a fost atât de îngrozitoare, în cât a trebuit suprimată”, scrie „Tribuna” dela 16 c. și urmează: „Numai pe alocurea am dat în vileag numele acelora, cari uitându-și de sine, s'au prins de braț cu dușmanii neamului nostru”...

Noi însă am pățit-o: în câteva locuri omiseseam câte un nume. Au venit atunci țeranii să ceară să întregim lista. Am cercetat și am constatat în urmă, că dacă s'a lăsat afară v'ruu nume, este pentru că nu ni-l comunicase corespondentul nostru: nu voia să se dea în vileag decât și el pe sine însuși! Până și cei mai de aproape ai noștri, Români buni de altfel și cari n'au lipsit dela nici o acțiune națională, s'au dus la vot.

Cine cunoaște de pildă pe preotul Traian Măgier din părțile Crișului, îndrăsnire-ar oare să șirme că nu e preot de model?! Și chiar acest preot brav ne scrie că trebuia să se ducă, atât de mare era sila ce-l făcea poporul. Dacă nu se ducea

ar fi crezut că e vândut străinului, căci din întâmplare la losășel era un candidat Român în fața unui Ungur.

Despre un alt fruntaș al nostru ni-se comunică încă și mai ciudate lucruri. Când admonia pe un învățător, pe care-l văzuse cu pene în palărie și ducând la vot pe Români, nu numai învățătorul dar și țeranii se apărau zicând: „Da D-ta cât ai luat ca să stai acasă?!... Ehei, știm noi că pe ardelele n'a cumpărat stăpânirea, să fie pasiviști ear' D-Ta vrei să fim și noi ca ei!... Prin părțile noastre se precisează chiar și sumele cât ar fi primit dl Rațiu, cât dl Coroianu și ceilalți, ca să rămână pasivi. În felul acesta au căutat adică agenții diferitelor partide maghiare să ne demoralizeze poporul și chiar ieri un preot fruntaș, Dr. în sfânta teologie, ne spunea cu câtă desconsiderare se vorbește în popor de căpeteniile care ci-că „ar ține cu stăpânirea”.... Printre țeranii s'a a mers adică vestea, că pasiviștii folosesc guvernului isbânda, și nu lasă să vină la putere „cei din stânga, care poate că ar fi mai buni”...

Confrății dela Sibiu dau apoi știră că unul dintre cei mai buni preot din Bihor a votat la Oradia cu kossuthistul Barabás...

Vorba corespondentului nostru din Bihor, care tocmai eri ne scria, că pentru a lămurii pasivitatea și a face țeranilor teoria partidelor, ar trebui pentru fiecare 3—4 alegători câte un dascăl!

Ascultați apoi ce a pățit iubitul nostru amic Dr. G. Popovici, protopopul Lugoșului. A doua zi dimineața după alegere stătea la fereastră. Eată că trece p'acolo un țeran, cu sapa pe umăr. Cât îl zărește pe respectabilul protopop, își ridică palăria, și cât îl iertau plămâni, începe a striga

„Trăiască, trăiască!”... Surprins, prota întreabă care să fie motivul acestui elan de însuflețire! „Au dobandit ai noștri, trăiască” — răspunde țeranul, mai adăugând și numele celui ales: sârbul liberal Pátyánszky, fost sub Tisza sâpan, dar înlăturat în urmă, pentru că trata bine cu Români și între altele, protejase alegerea de vicșpan a d-lui Leontin Simonescu. În favorul lui Pátyánszky se luera adică invocându-se că „și prota și Brediceanu” îl vor, deși fruntașii aceștia s'au ținut departe de orice amestec în alegeri; candidatul guvernamental Szende, cel cu colonisările, a și căzut astfel.

Am ținut să amintesc acest caz, pentru că el este oare cum specific. La tot cazul se prezintă ca o ilustrare, pentru cei în drept, și de natură a le atrage atenția asupra relelor incalculabile ce ar rezulta dacă am lăsa ca în viitor demoralizarea să se întindă încă în popor, și nemergând noi să conducem poporul la luptă bună națională, l'am abandonat în mâinile agenților șarlatani de tot felul.

În urma certelor din trecut, deja atât în popor cât și în fața cercurilor maghiare conducătoare, fruntașii au pierdut mult din valoare. Nici respect nici teamă! Acum, după ce au văzut că diferiții candidași pot să și facă mendrele cu poporul prin chiar ajutorul preoților și învățătorilor, vaze fruntașilor se cade și mai tare. Ce fruntași, într'adevăr, de care nici preoții cei mai de frunte nu ascultă, ei „Tribuna” ea însuși se îngrozește de lista celor — rălăciți!

Este deci momentul suprem, ca toți câți ținem să restabilim, ba să adăugăm încă la trecuta splendoare a partidului național, în însăși dimnitatea poporului român, să intrăm în luptă, în activitate, cu n serie organul sibiian în numărul său de Joul, și pe

toate terenurile să căutăm a ne lungea întâiu frunțaiți între densii, apoi să țină strâns în jurul lor masa mare a poporului.

Prilej de a reveni la vechia școală, dar a inaugura în același timp o nouă eră, oare să țintesc la o mănăoasă activitate, ni se va da cât de curând. Se apropie adică alegerile comitatense. Vom vedea atunci, cine știe lupta, cine poate să ducă cu sine poporul. Se va alege atunci, cum zice poporul, sămânța din pleavă.

Russu Șiriana.

Budgetul Statului. Proiectul de buget pentru 1902 a fost deja stabilit definitiv și ministrul de finanțe Lukács László îndată la deschidere îl va prezenta dietei. Cu această ocaziune își va face și obiectivul expozeu financiar.

Prisos din venituri. Sub acest titlu „Hszák” în recentul număr scrie următoarele:

„Nu este încă în parlament încheierea socotelilor statului pe anul 1900, dar nu e secret, că veniturile au întrecut prevederile bugetare cu 18 milioane coroane. Decând s'a pornit mișcarea funcționarilor, urmărită cu atențiune de opinia publică, și i-s'a dat drept răspuns, întâi de ministrul finanțelor că nu sunt bani pentru a li-se satisfacă jalele cereri, declarație pe care a mai îndulcit o răspunsul primu-ut-ministru, — atențiunea publică e îndreptată spre prisosul de încasări din partea statului. Bilanțurile din timpul guvernelor Wekerle, Szapáry și Báffy prezintă excedente de câte 30—40 milioane. Și dacă adunăm rezultatul pozitiv al administrării banilor statului în cursul celor din urmă 10 ani, ne vom convinge că, trebuie să se fi adunat un capital din ale cărui procente s'ar pute arangea chestia funcționarilor, cel puțin într'atâta, ca să dispară miseria în gradele VIII—X. Neal parlament desigur nu va lanca peste bilanț-

DELA FĂGET.

— Impresii. —

I.

Imprejmuit de colint blânde, de văi umbroase și câmpii întinse, Făgetul face impresia unui colț romantic de lume, cu oameni silitori, viguroși și mulțumiți. Liniștea care e nota de distincție a orașelor de provincie, a dat pentru un timp loc unei vieți mai orășenești, pe străde se vede lume multă, orășelul a devenit un centru pentru câteva zile: Reuniunea învățătorilor dela școlile confesionale greco-catolice din dieceza Caransebeșului și a ținut acolo adunarea sa generală.

Un timp ploios, foarte plicticos, se părea un rău augur pentru decursul adunării, dar teama aceasta n'a fost fundată, ci ori ce așteptare a fost înlăturată.

Parcă supărat de timpul prost greoiu înaintea trenului prin văile tăcute, melancolice, ear' dealurile și colinele răspândeau echoul lugubru al șgomotului și durnitului monoton al trenului.

Pela 11 oare a. m., era zi de Sâmbătă, ploaia se liniștise; înaintea noastră apărea prin ceață contarele orășelului. După puține minute trenul se oprește și s'aude un strigăt prelungit: Facet...!

Pe peron ne așteaptă comitetul de primire, oameni buni și tineri. D'zeu sănătatea, ne priviau cu un aer de bucurie care ne au rimase florul de răcoare ce ne-a pătuns la coborire.

Ne am strins, capetele se descolă. S'aude o voce puternică: e cuvântarea de întâmpinare adresată sosiților din partea Preaonor. dl Sebastian Olariu, protopreabiter al tractului Făget. Vorbește grav, aserzat și atrăgător se încheie: „Bine-ați venit!” Echoul se exprimă prin prelungite „Se trăiască”.

Liniștea nu s'a restabilit, când auzim un puternic „Tisztelet Uram!” E un străin care glăsuște, e protopreabiter cercnal, dl Schönentfeld László, care întâmpină mai întâiu în limba maghiară, apoi continuă românește, exprimându și dorința ca petrecând în orășelul acesta și reînprospătându-ne suvenirile când ne vom fi depărtat, să ne gândim cu plăcere la Făget. Cuvintele D-sale au fost răsunet plăcut, surprinderea e rară pentru noi, pot zice: e specialitate Făgetană. A știut să intrunescă considerațiunii de datorie cu dorința unei inimii drepte și caracter de om.

La răspunde vice-presidential Lința. Cuvintele lui nepretențioase, sincere și

bărbătești au interpretat mulțumitele sosiților și bucuria de a petrece din nou în acest ospital orășel.

Cunoscând se salută, își string mâinile, cu căldură, se schimbă vorbe de bucuria revăderii, ear' simpatieul comitet condus pe cel scos și la trăsnet. După ce toți au prins loc, șirul de trăsuri au luat drumul în oraș, la hotel, unde s'a aranjat încuștirarea oaspeților. Aici aceleași scene ca la gară, totul arată bucurie, bună dispoziție și emoțiune. Ear' prin șgomotul de voci se auzia o voce puternică, energică, strigând câte un nume secundat de tipicul: „aici” sau „present”. — Era vocea d'ui secretar T. Haneș. — Hă-hă, bărbat ca dl Haneș: chipes, cu maniere perfecte și severe de gentlemen, cam rar se găsește. — Te cucerește vorbindu și, și d'că l' cunoști nu-l mai uiți. — Toate dispozițiunile făcute au mulțumit, și nimeni n'a avut un cuvânt de nemulțumire.

După plasare, oaspeții s'au reîntors la hotel pentru a satisfacă dorința suverană a stomacului. Muzica încă își făcea partea ei delectând pe oaspeții cu piese românești. Țigănușii trăgeau cu mai mult sentiment decât artă dar nici decum nu se simțea acest defect al lor.

După ce am aplanat diferendul escat între p. t. stomac și eul meu, mi am plimbat privirea în jur de mine. Erau atâtea de văzut, lucruri ce atrag și distrag. Privirea mi s'a odihnit asupra unei ființe din sexul dominant, dar sigur de aceeași carieră ca mine. D'unnaei arunca priviri furioase la cei din jur, își punea delicata l' gurică la creștăționii uimitoare în ale conversațiunei. Obrășorii frumoși, — se lufelăya framșeto naturală neto 80 porțente — se aramănisă și dădea feții o prezentare aforabilă. S'a milostivit grațios a mă distinge — intenționat s'au întâmplător, irelevant, — cu vro câteva priviri; ca recunoștință mi aduc aminte prin aceste șiruri cu mulțumită de dinsa.

La masa de lângă mine căși va colegi, după ținuta și dispoziția lor de sigur încă pierbi de lanțul de rose al i Hymen, — alții zic și desigur cei pășiți: mai mulți spini decât rose, — făcesu șgomot cu vro câteva cartoline, și fie care caută să afle câte o expresie mai cu spirit, care impune sau atragă și combinând la subșerieri pseudonime ștrengărești. — Salve de hohot confirmăa fie-care subșemnatură și opinie se schimbău ca bilele biliardului la carambol. Ce față acră va fi „făcând” domniaei la primirea cartolinei. Eu l' doresc: poftă bu-

rile anuale, ei va face lumină în acel întu-
nec, care se întinde în jurul prisosului de
milioane la venitură".

Ceea-ce ar avea să însemneze, că agra-
rit ar dori să deschidă „casa de partid”
alui Băffy cu — procurorul. Dar, e prea
târziu!...

Pasivitate română.

Sub acest titlu „Magyarország” dela
16 Oct. st. n. scrie un articol de 2 coloane,
ocupându-se cu chestiunea pasivității, în
deosebi însă cu politica urmată de noi Ro-
mâni.

E plin de tânguș și de jale, plin de
amar și de răzaz.

Pune în cumpănă pasivitatea noastră
și apoi că încearcă a-și forma ideea despre
acea, să nusește a-și însuși concepte ade-
vărate despre pasivitatea noastră, apoi cu
deplină închipuire, își dă aerul, ca și când
ar fi pătruns până la mezul lucrului, și
trage concluzie; ba ce e mai mult, pe baza
concluziunilor sale mai dă și sfaturi.

„Răzesc mult oamenii dela cârmă
— zice numitul articol, — dacă cred, că pa-
sivitatea Românilor constă numai din faptul,
că Românii se abțin dela alegeri. E drept
că și această atitudine constituie o parte
însemnată a politicii lor pasiviste. Inima
pasivității românești este a să căuta însă
în alte momente și anume în concentrarea
continuu a puterilor lor în jurul focu-
rilor culturale române, în nisuița de a în-
tări școală, limbă, religie, industrie și comerț
român, ca astfel — fără de ori care alifel
d) apărare — românul să se pomenească
de-odată scutit și ferit de tot ce e ungu-
resc”.

În felul acesta și explică numitul ar-
ticol pasivitatea noastră și în zelul său go-
vinist ne atribuie nouă românilor o politică
cu 2 fețe, o politică lașe. Afirmă despre
noi și despre atitudinea noastră atari lu-
cruți și caractere cari în viața românilor
nici-odată nu s'au ăzut. Atribue poporului
român așa o înșușire rea, pe carea el nici
când n'a avut-o. Uită de paginile nenumă-
rate ale istoriei, de trecutul poporului Ro-
mân, și ne declară deodată de politiciant
perveși.

Săracă lume!

D'apoi nu vede toată lumea politica
noastră? Făcu-am noi vre-odată politică
falsă?

Au doară faptul, că nu voim să parti-
cipăm la alegerile „liberale” ne califică de
politiciant falși?

La altă masă vedeam trei cavaleri cu
aere nesuferibile de importanță și afe-
ție stupidă cum priviau pe „străinii săteni” căci
d lor erau din loc și vorbeau mă rog ungu-
rește. — Din fața lor se cetia dispreț și
limbagiu lor mi-se părea cam de aceeaș
culoare. Ce dobitoace adorabile! Când m'au
fixat în semn de respect le-am întors spa-
tele, ear d lor frapați de aceasta conside-
rație, au dispărut. O, de i-ar ocroti cineva,
sărăcuții!...

Mi-a plăcut mult un țigănuș care cânta
o doină nu prea frumoasă dar atingă-
toare. Ce efecte mai are și o doină, s'o a-
suzi executându o ș'apoi nici un aplaus. —
Mi-se pare însă că fratele nostru în Adam
nici nu ambiționa după aplause, căci șter-
gându-și fața de sudoare, nerebdător și-a
aruncat ochii în țăr să vadă cât s'a strins.
În zilele noastre de cras materialism, mai
ceri ceva idealism dela un biet țigănuș de
musicant!?

Erau aproape 3 ore d. a. Sala se cam
rărise ear eu grăbii în sala de conferință a
casinei locale. Comitetul își ținea ședința.
Ș'apoi ședința de comitet e chea întregul
adunări.

P. Bandu.

Că năsuim a ne avânta pe toate tere-
nele culturale la un grad mai înalt, ne ridi-
căm biserica, școli, formăm asociațiuni cultu-
rale, instituțiuni publice, bănci românești,
etc. etc., aceasta doar ar însemna, că fa-
cem politică falsă? Că sub masca pasivită-
ței subminăm existența ungurească?

Cred zău, preacinstiților govinisti le-ar
plăcea, ca românii să caște gura la cumin-
țenia dascălilor unguri, să uite de biserica
lor străbună, să uite de limba lor efântă și
azi mâne să înceapă a boiborosi în limbă
străină.

Ei! dar asta nu ne place nouă.

Se mai acapă numitul articol și de
preoții și învățătorii noștri și între altele
constatează cu o ironie infernală, că între
acea și între țărani români nu este altă
deosebire, decât, că cel dintăiu umblă îm-
brăcați în haine nemțești, ear cel din urmă
în țundră. Și această împrejurare și-o ex-
plică așa, că la noi românii, preoții mai
toți sunt fi de țeran.

Dar preoții de Unguri sunt toți copii
de magnăși? parcă aceia n'ar fi cea mai
mare parte crescuți și născuți asemenea
din talpoșii de pe puste Ungariei, și din
Săcuime. E drept, că alții sunt jidani pre-
făcuți în popi ungurești. Dar asta la ei e
meseria.

Apoi la noi nu este așa! Admit și eu
că între țărani români și între preoții lor
nu este deosebire. Pentru că în inima țăr-
nului român afl în veci dragoste și alipire
curată și nobilă, față de neamul său, ear
preotul român, care s'a născut de sub inima
aceasta să naște și el înfrumșețat cu a-
ceste podoabe. Caracterul și iubirea de
neam a preotului român își are sediul în
țăraniul român, sub țundră simplă dar cin-
stită.

Și să miră numitul articol de aceea,
că vede înmulțindu se reuniunile românești.
În urmă învinovățește pe inteligenții ro-
mâni, că ei sunt cauza neînțelegerilor noas-
tre, căci de n'ar fi domnii români,
poporul de rind ar sta pe pace, doar acesta
e foarte înșăduitor și să îndulcește cu mult
— puțin, cât ti dai.

E natural că inteligența noastră să
înșăduște de interesele poporului căruia
le apără pe cât se poate, au doară e
păcat aceea, dacă luminesc pe cel neștiutor,
dacă-l pu în vedere drepturile sale, și li
areți calea pe care are să și-le validit ze,
mai cu seamă când e vorba de națiunea
ta, din care faci parte, și a cărei înflorire
este bucurie generală, a cărei decadință
este rușine pentru toți.

În oficii, în viața privată, în biserică,
în școală, până-ce și în sanctuarele familiei

noastre își bagă azi ciocul domnii dela
putere; pentru o față de pantică națională
te țrește la judecări, dacă căni românește,
dacă vorbești românește ești timbrat de:
„vad olăh”, ear' dacă scrii românește
ajungi în temniță.

Frumoase vremuri!

Și după toate aceste, ce mai poștește
falnicul scriitor al numitul articol? Să
abzicem de dreptul nostru de existență
ca popor cultural, ca o națiune cu drepturi
și basă de existență, pe un păcănt ud
de sângele nostru, ear' nu de a jidanilor
din Pesta.

Mai bine ai face, d că ar lăsa peana
în pustiu și n'ar mai serie articole de
felul acesta. Deoparte acele sunt ridicole
și nefundate, stau în contrast cu cele mai
elementare principii omenești, pe de altă
parte, nu corespund cu ideea „testvérség”-
ului adevărat.

Brașov, 16 Oct. 1901.

V. P.

Balotagi.

Eri au fost alegeri în patru lo-
curi, și anume, la:

Nagy Károly, unde a învins libe-
ralul Domahidy, față de poporalul
Báthory.

Dorog. A învins liberalul Sacze-
lary față de poporalul Perczel György.

Csenger. A reușit liberalul Nagy
Béla față de kossuthistul Luby
Béla.

Zalaegerszeg. A reușit poporalul
Dr. Darányi Ferencz față de libera-
lul Dr. Berger Ignátz.

Din Austria.

Deschiderea Reichsrathului.

La 17 l. c., s'a deschis noua se-
siune a Reichsrathului din Viena Pre-
ședintele deschide ședința la orele 11^{1/4}
bineventând pe deputați. Apoi amintește
evenimentul fericit dela Curte, logodirea
archiducesei Elisabeta și roagă pe mem-
brii parlamentului ca să contribuie pen-
tru a se prezenta urările Reichsrathului
la treptele Tronului.

Președintele amintește într'o caldă
cuvântare pe membrii parlamentului re-
posați de curând, Veigel și Kalz; apoi
comunicând că deputatul Prade s'a re-
tras dela vice-presidenție îi exprimă mul-

tumirile sale pentru colegialul sprijin ce
i a dat în tot deauna. Comunică tot-
odată că alegerea presidentului va ave
loc într'o recentă ședință. Deputații noui
Gasteiger, Betelens și Flondor depun ju-
rământul.

Ministrul de finanțe Böhm-Bawerk
presintă proiectul de budget pe anul 1902,
sporit la cheltuieli cu peste 43 milioane,
care sport îl justifică prin întreprinde-
rea multor mari lucrări de utilitate pub-
lică și de necesitate imperioasă.

După expunerea ministrului de fi-
nanțe, la cuvântul primul-ministru Kör-
ber, ca să facă cunoscute parlamentu-
lui cele mai însemnate lucrări ce va avea
să îndeplinească.

Accentuează necesitatea regulării ra-
porturilor economice cu Ungaria, lucru
la care este hotărât guvernul, pentru a
împrăștia situația nebuloasă din trecut.
Pentru acest sfârșit se pretinde totalitate
din amândouă părțile, nu numai la în-
chirerea pactului ci în tot decursul du-
ratel lui. Este convins că și în cea-
laltă jumătate a monarhiei aceasta este
ideea conducătoare.

Ministrul vorbește apoi despre în-
cheierea tractatelor comerciale, cari sunt
în prag; și spune că convenția comer-
cială cu Germania va fi normativă
pentru ulterioara dezvoltare a rapor-
turilor politice-comerciale.

DIN BUCOVINA.

În numărul de Duminecă al ziarului
„Buk. Post” di Dr. Aurel cav. de Onciu
publică o scrisoare, adresată către di Dr.
Iancu cav. de Flondor din incidentul decla-
rării pasivității din partea partidului popo-
ral față de recenta alegere din curia V.
„Deșteptarea,” z'arul partidului poporal,
reproducând acea scrisoare o înșăduște cu un
foarte luminos comentariu, din care estragem
partea privitoare la fracționarea partidului
național român din Bucovina.

„Organizarea și consolidarea poporu-
lui român într'un factor politic național,
— scrie „Deșteptarea” — dar un factor
care interpretează serios menirea, nu este
după placul bătrânilor, cari nu admit res-
ponsibilitatea pentru activitatea parlamen-
tară și se feresc de controlul națiunii.

„Firile cinstite, capabile și învățate
de patriotism național din rindurile con-
ducătorilor bătrânilor, bar. A Vasilco, Morariu
Dr. Zotta, sunt acoperite de țărini; bar.
Victor Stircea stă retras din viața politică
ear' bar. Rudoxiu Hormuzachi, al căru

Caleasca.

— Scenă de garnizonă. —

N. Gogol.

Orășelul B. par'că primi o altă înfăți-
șare, mai veselă, de când cartierul general
al regimentului de cavalerie 133 s'a stabilit
într'insul. Până atunci murea de urit, căci
alt mijloc nu era ca să te scapi de această
boală grosavă. Casele micuțe și strimbe cu
strefinele putrezite te priveau așa de jalnic
și înăcrit, că și-se făcea fără vrute așa de
rău la inimă, par'că at pierdut toată averea
în cărți sau vr'o altă bălea ar fi dat peste
tine.

Lutul de pe case a căzut de ploț și
pereții în loc de albi se făcuseră țărcați;
unica podoabă era, livezile de vișin și ci-
reși, care împrejurau fiecare căsuță, cum
e de obicei pe la noi în sudul Rusiei, și
ele fuseseră tăse după un ordin dat de
noul primar, pentru „mai bună regulă” cum
zicea acest administrator. Pe uliși nu întâl-
neai țipenie de om, rare ori câte vr'un calic
trecea pe sub ferestre, abia scoțând picioa-
rele din nisip. Însă trebuia numai o ploaie
bună și ca prin minune ulișile se prefăceau
în miștină și lacuri, în cari se grămădeau

toți porcii orașenilor, pe care tot noul pri-
mar, nu se știa pentru ce, îi numise „fran-
cezi”. Aceste lighioane făceau un șgomot
așa de asurzitor, că tot noul primar fusese
nevoit să trimeată, după fie-care ploaie, pom-
pieri orașului, ca să alunge din nămol pe
obraznicii răimători. Foarte rare ori trecea
prin oraș vr'un moșier, proprietar celor vr'o
două spre zece suflote de țărani robi și a
vr'o 30 de hectare pământ, îmbrăcat în
surtucul obișnuit de „nanchin”, zgrebulit
între sacii cu făină, putinele cu unt și
coșnițele cu zarzavat, aduse toate la țirg
pentru negustorie. Partea cea mai frumoasă
a orașului B. este fără îndoială piața cea
mare, însă și acest loc căutat mai cu seamă
de toți căinii orașului, nu va avea ceva ne-
obișnuit, afară poate numai de casa preo-
tului, care și ea nu eșea cu fața de pe piață
ci cu dosul, așa că toate necesitățile unei
curți, etc. etc., se vedeau bine din piață.
Tot pe piață își mai săria în ochi un alt
edificiu de scânduri, văpsit în cenușiu al-
bastru, zidit de primar ca model de archi-
tectură pentru locuitori, dacă ei ar fi vroit
să-și facă o casă în stilul „Mon morani”,
cum numea primarul primăria. În alte locuri
nu observai alt ceva de cât garduri, earși
garduri și tot așa înainte. Dugheni nu erau
multe, căci locuitorii își fabricau singuri

toate lucrurile necesare, ba chiar și cele
de lux; în ce privește însă stabilimentele
cu băuturi răcoritoare, aceste erau cam
multicore, și „frecventate foarte” după
opinia părintelui Soso, dela soborul-cate-
dral. Însă de când s'a stabilit regimentul
de cavalerie 133 toate se schimbaseră dup
cum spusel mai sus: stratele prinseseră la
viață, s'au făcut mai vioaie, c'un cuvânt
s'au schimbat cu totul.

Pe lângă ferestrele locuințelor, unde
se află mai ales câte o ființă de sexul slab
puteai acum să observi adesea vr'un ofițer
— trecând șanțos cu mâna pe sabie și cu
alta pe mustăți. Adesea cărduri de mili-
tari stăteau chiar în mijlocul pieței celei
mari, vorbind despre înaintări, cai, femei,
tutun, sau câte odată despre cutare sau
cutare dintre tovarășii cari au pierdut în
cărți tot, până și „cabrioletul” cre cabrio-
let îl puteai numi al „regimentului”, căci
azi vedeai într'insul pe maior, mâine viza-
voiul căpitanului X îl trăgea din curtea
maiorului, poimăne asemenea, sublocote-
nentul posedă acest odor, și tot așa înainte;
nici-odată vestitul cabriolet n'a părăsit re-
gimentul 133.

Toți parii gardurilor erau acum înșădu-
și ca fel de fel de părți a le tualtei soldă-
țești; ba și pe porți găseai une-ori vr'

... în parlament a fost deszis de capacitatea politică a lui Iancu Lupul, astăzi stă în rădăcinile noastre. Intre „bătrâni” de astăzi sunt încă câte-va personaje respectabile prin puritatea sentimentului. Dar prin machinațiunile oculte ale persoanelor „influențe” dintre bătrâni validitatea politicii a sentimentelor lor este zădărnicită. Aceleași dans cu ei, că la timpul său cu „înșelării”.

„Dacă și este adevărat, că mare diferență nu există între bătrâni și tineri în privința programului, aceasta o concedem dar numai cât privește litera scrisă. Că bătrâni și înțeleg programul și se dovedează realizării lui nu se poate afirma. Și nu litera moartă este normativă, frasa, ci aceea pentru ce lupii încorzi puterile morale și intelectuale. Programul bătrânilor, aproape identic cu al nostru, în mâinile lor e numai un mijloc de seducere, o frasă goală pentru mascarea altor scopuri, cari nu merită nici un respect.

„Ramperea cu bătrâni din partea tinerilor a fost un act, despre care ultimii în deplin și-au dat seama. Ea a fost o necesitate, dacă tinerii nu voiau să se compromită înaintea poporului, cărui li recunoștea dreptul controlului și înaintea cărui se simt răspunzători.

Asupra situației față cu guvernul, „Deșteptarea” apostrofând atitudinea „bătrânilor”, conchide:

„Dela guvern deprinde ca să ne facă prietini, dar nu cu prețul favorurilor personale, ci prin respectarea strictă a legilor fundamentale de stat.

Pentru pasivitate se dă următoarea motivare:

„Considerând starea reală a lucrurilor pe departe nu a fost o pășire a stindardului, dacă partidul popular și-a declarat pasivitatea motivată. Nici nu a sancționat prin această procedură aplicarea abuzivă a legii electorale și sistemul teroristic existent.”

DIN ROMÂNIA.

Politice.

Duminecă s'a ținut o mare întrunire a conservatorilor de sub conducerea d-lor Tache Ionescu, general Manu și Gr. G. Cantacuzino, cest din urmă șeful partidului conservator și fost prim ministru.

Cu această ocaziune dl Tache Ionescu a făcut declarațiunea că: „Incurând evenimente mari, venite din afară vor fi rezolvate de conservatori”.

manța sură, spânzurată de grinzii. În stratele cele mai glorioase puteai acu găsi soldați cu niște mustați așa de mari, de aspre, și de văcsuite cu ceară, că nici o femeie nu putea să treacă pe lângă proprietarii acestor mustați; numai de cât se împedica, și foarte rare ori nu cădea.

Din partea lor, domnișii ofițeri au mai trimis puțin societatea înaltă, aristocratică, oragului, care era compusă până atunci de dl judecător, care trăia de mult într-o casă cu o nu știu ce diaconiță, și din primar, em cum se cade și bun creștin, dar care dormea de dimineața și până la masă și dela masă până dimineața. Dar acu, cu sosirea regimentului se petrece cu totul altceva. Moșierii de pr'impjur, de care, până la momentul sosirii, nime nu suzise și nici măcar nu presupunea că există pe lumea asta păcătoasă, au început să-și arate simonile lor, au început să vie la orăș, pentru a vedea pe domnișii ofițeri, câte-odată să joace în stoa, ruleta ș. a. ș. a. despre care de mult visau, însă n'auvuseră prilej să se ocupe din pricina oboșelilor de gospodărie, de familie și venat.

(Va urma).

„E drept — reflectează „Apărarea Națională” la spusele acestea — că nu cu o asemenea ocaziune se puteau lămurii cele spuse de frunțașul conservator, așteptăm însă, să vedem lămuririle ce ni-se vor da”.

Organul naționalist nu orede ca expresiile bombastice să fi răsunit numai ca un afront „disidențelor neserioase care se vor perde”, — cum a taxat numitul orator gruparea Carp Filipescu.

Tot Duminecă s'a ținut o consfățire a junimiștilor, la dl Maioreșcu, față fiind 12 membri marcanți ai grupării, în frunte cu dl P. P. Carp.

Aniversare.

La 17 Octomvrie, a 8-a aniversare a nașterii Principelui Carol, d-nii miniștri, împreună cu I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, au plecat cu trenul dela 7.50 dimineața la Sinaia.

Aniversarea nașterii Princesesei Elisabeta neputându-se sărbători Sâmbăta trecută, 29 Septemvrie, s'a sărbătorit tot cu acest prilej.

I. P. S. Sa Mitropolitul Primat a fost primit de M. Sa Regele în cabinetul Său de lucru, unde erau de față Altețele Lor Regale Princesele și Princesesa moștenitori, împreună cu Augustii Lor copii.

I. P. S. Sa Mitropolitul Primat a oferit Princesesei Elisabeta o carte de rugăciune, însoțind acest dar cu câte-va cuvinte călduroase și urări pentru viitorul ambilor Principi a căror aniversare se sărbătorea.

Intreg consiliul de miniștri a fost primit în salonul cel mare, unde dl președinte al consiliului a oferit florii A. S. R. Princesei Maria, dl ministru de interne, Principelui Carol și dl ministru de justiție, Princesesei Elisabeta.

D. Dim. Sturdza a rostit o scurtă cuvântare. Apoi, s'a servit dejanul în sala orientală.

La desert, ambii Principi sărbătoriți au înconjurat masa cîștinind cu toți comensalii.

Situația Tesaurului României.

Incheierea socotelilor provisorii la 30 Septemvrie a. c. s'a făcut și arată situația tesaurului ca fiind foarte îmbucurătoare.

Vărsămintele nete dela administrații financiare, adică sumele rămase disponibile peste cheltuielile respective și normale ale fiecărei administrații în parte, au trecut peste 7 milioane.

Mersul acesta al încasărilor dă credință că deficitul exercițiului 1900—901, care era la 31 Iulie de 33.900.000, se va reduce sub cifra de 29 milioane; — în ce privește încasările în contul exercițiului curent 1901—902, ele întrec cu peste 12 milioane pe cele din perioada corăspunzătoare a anului trecut.

Mulțumită acestei situații, se poate afirma că serviciul de trezorerie, atât în ce privește datoria publică, cât și celelalte plăți, a intrat într-o nouă fază: achitarea la vedere a tuturor creanțelor asupra Statului.

În seara zilei de 3 Octomvrie, situațiunea Casei centrale se prezintă cu un sold de 14.862.000 lei, din cari 4 milioane în bilete de bancă, 1 milion în arginți, 160.000 în aur, 7.150.000 vărsați la diferite bănci în contul cuponului de 1 Noemvrie și 1 Decemvrie viitor, iar restul în diferite valori.

Războiul din Africa de sud.

Se scrie din Londra:

S'a implinit un an de când războiul a fost declarat sfârșit. De atunci, nu mai puțin de 295 ofițeri și 7.117 soldați englezi și-au pierdut viața în Africa de sud. Pierderile totale s'au ridicat la 33.057.

În primul an al războiului, au perit 529 ofițeri și 9.531 soldați, ear pierderile totale s'au ridicat la 42.505.

Astfel pierderile din a doua perioadă a războiului sau, spre a întrebuița limbajul ministerial, perioada în care „nu era războiu”, n'au fost decât foarte puțin inferioare aceloră din primul an de luptă.

Generalul Buller, atacat cu atâta pasiune de un mare număr din zărele engleze în legătură cu numirea sa ca comandant al unui corp de armată, a crezut că a venit momentul să se apere.

El găsește atitudinea presei față de dînsul de o nedreptate revoltătoare și declară că avea credință că va fi alt fel tratat, după-ce a făcut tot ce a putut mai bine în impregiurări teribile de dificile, fără să mai punem la socoteală că și-a riscat viața.

La imputarea că a trimis generalul White faimoasa telegramă prin care li ordona să „predea Ladysmithul și să distrugă toate documentele aflate în stăpânirea sa”, generalul Buller răspunde că telegrama prevedea numai cazul când generalul White ar fi fost silit să capituleze și că procedase astfel numai cu scopul de a veni în ajutorul unui om, pe care li credea în fața unor dificultăți mai mari decât acele în contra cărora lupta el singur.

În starea de spirit însă, în care se găsește presa engleză, aceste cuvinte nu numai că n'au desarmat o, dar din contră au exasperat-o.

„Morning Post”, „Daily News”, „Standard” sunt de acord să condamne aceste declarațiuni și să le considere ca foarte compromițătoare pentru generalul Buller.

„Daily Mail” găsește că aceasta nu mai este discuție, ci melodramă.

În ceea-ce privește pe „Times”, e în deosebi întărit în contra generalului care poate să fie un om brav, dar care și-a demonstrat în mod lămurit incapacitatea.

Noutăți

ARAD, 19 Octomvrie n. 1901.

Examenele de calificățiune preoțească a candidaților din diocesa Aradului sau ținut la 1/14 și 2/15 Octomvrie 1901 sub prezidenția P. S. Sale dl Episcop diocesan. S'au prezentat 12 candidați cari toți au prestat examenul și anume: Ioan Ardelean, M. haiu Lucaș, Simeon P. Lucaș, Constantin Mihulin, M. haiu Zemborean, Aurel Popa, și Petru Nemet, pentru parohia de clasa I; Miron Papp, Emil Popoviciu, Nicolae Pirșu și; Constantin Doboșan, pentru clasa a II a Damaschin Medre, pentru parohia de clasa III.

Comitetul Ligii Culturale din București a hotărât că în fiecare Sâmbătă să se ție în localul acestei instituțiuni conferință cu subiect național și cultural. În acest scop se va interveni pe lângă bărbăți de frunte, literați, profesori etc. S'a hotărât de asemenea să se serbeze ziua de 8 Noemvrie, Sf. Mihail și Gavril, ziua onomastică a marelui Voevod M. haiu Viteșul. La această serbare se vor invita toate societățile din capitală. Dimineața se va oficia un Te deum la biserica Mihai-Vedă.

Amorul unei archiducese. Se scrie din Viena, că archiducesa Elisabeta, înainte de a se fi logodit cu prințul Otto de Windisch-Grätz fusese pețită de Ulrich, prinț de Württemberg și de Don Ianin, fiul lui Don Carlos. I-a refusat însă pe amândoi și lăsând d'o parte ori ce etichetă de curte, scrisese actualului ei logodnic, de care era amoresată, că ar voi să vorbească cu el. Prințul, după regula dela curte, a dat însă epistola contesei Centenhove, damă de curte. Prințul în cu ead a fost permutat la Vilach. Archiducesa nu s'a descurajat însă, ci a intervenit pe lângă bunicul său care în urmă s'a și muiat și a permis ca nepoata sa să se logodească cu alesul inimii sale.

Lordul Roberts despre Regina Victoria. Lordul Roberts a făcut la Manchester, unde a presidat inaugurarea unei statui a Reginei Victoria, câte-va declarațiuni ce trebuie înregistrate, căci ele au valoarea unui document istoric:

„Nu pot să nu cred — a zis el — că dacă n'ar fi fost marea grijă ce i-a cauzat războiul din Africa de sud, dacă n'ar fi fost adanca mâhnire pe care i-a făcut-o pierderea, în fine, a nepotului său, ea ar putea fi încă în mijlocul nostru.

O dramă lirică română. În stagiunea viitoare a Operei române din București are să se reprezinte și o dramă lirică, „Pescarii din Sulina”. Cetim în „Voieța Națională” că într-una din serile trecute s'a ținut la dl D. C. Moruzzi, autorul operei, o mică repetiție a actului prim. Musica e cât se poate de plăcută și păstrează caracterul național. Barcarola din prima scenă, duetul tenorului și al sopranei, valsul primului act și în deosebi romanța turturelei din scena 6 a, cântată cu multă gingașie de iubita noastră artistă d-na Lucr. ța Brezeanu, a lăsat cea mai bună impresie.

Posturi vacante. În comuna Uzdin (Torontal-Ozora) este de ocupat postul de al II. vice-notar comunal, cu salariu de 800 coroane pe an, Tinerii evalificați pentru postul de notari — au a-și trimite rugărilor cu atestatul de calificățiune de notari până la 24 Octomvrie preturei din Antalfalva. E foarte de dorit ca atât la acest post cât și la cel de medic comunal — ce va deveni vacant în 1—2 luni în Uzdin, să competeze tinerii români evalificați.

Croitorie românească. Atragem atențiunea cetitorilor nostri asupra aruncului de pe pag. ultimă în care domnișii Iosif Vuicu și Francisc Dergelegy cer spriginul Românilor.

Avis. Un preot sau învățător care ar fi capabil de a propune cantul și tipicul la Institutul ped. teologic și a administra tipografia diecesană din Arad, eventual a conduce totodată și o librărie, ar putea afla aplicațiunea. R. flectanții să se însinue la consistoriul din Arad.

Se recomandă O învățătoare calificată eminent, care vorbește românește, nemțește și ungurește, se recomandă ca educatoare ori instructoare într-o familie. Doritorii să se adreseze redacțiunii noastre.

ULTIME ȘTIRI.

LONDRA, 19 Oct. „Times” primește din New-Cast știrea că pentru a pute scăpa mai ușor de Englezi, trupele lui Botha s'au împărțit în comande mici.

La 16 c. Burii au atacat un detașament de cavalerie lângă Poyelberg; ei s'au retras numai după-ce cavaleria engleză a primit ajutoare două escadroane.

BRUXELA, 19 Oct. Botha a dat ordin cătră toate comandașele că pentru fiecare Bur impușcat să se execute un Englez. A înștiințat d'asemeni și pe Kitschener că pentru fiecare ofițer bur executat va impușca și el un ofițer englez. Pentru Burii executate până acum Botha a și impușcat tot atâția Englezi. A dat d'asemeni ordine, ca toate fermele engleze să fie nimicite. Guvernul englez este îngrijorat cu atât mai tare, cu cât în Capland revoluția se întinde pe fiecare zi.

Editor. Aurel Popovici Barciannu. Red. respons. Ioan Russu Șirliannu.

Avis!

Avem onoare a aduce la cunoștința Onoratului public român din Arad și provincă, că ne-am deschis

ATELIER DE CROITORIE

În Arad, strada bisericii (Templom utca), pregătim tot felul de haine bărbătești și de copil. *Croiul după ultima modă.* Comandele se efectuează grăbnie și cu cea mai mare promptitudine.

Pe seama mult Onorațiilor preoți pregătim reverenți conform prescripțiilor.

Rugându-ne de sprijinul Onoratului public român.

Semnăm cu stimă:

Iosif Vuc și Francisc Dengelegy.

croitorie de haine bărbătești

în Arad, vis-a-vis de poștă.

642 1-10

Băile dr. P. Opre (foste „Katalin“.)

Piața Tököly, colț cu strada Lazar Vilmos.

Pentru domni și dame.

Modern aranjate: băi de aburi, basinuri mari cu apă caldă și rece, — băi de vana. Dușuri excelente.

Pentru bolnavi îngrijire și tratament nou, după cele mai noi cuceriri ale științei.

Prețuri moderate.

508 14—

Novitățile noastre de toamnă și iarnă

au sosit. Prin aceasta cu toată stima atragem asupra lor atențiunea onoratului public. Prăvălia noastră, veche de șasezeci de ani, permanent a fost condusă de principiul, de-a servi pe On. cumpărători totdeauna în chipul cel mai solid.

În bogat asortiment avem tot felul de materie pentru haine de dame și bune burchete de spălat; șifon, păoza și garnituri de masă, cari toate **se vând cu prețul strict de fabrică.** Covoare, perdele, plăpome și în mare asortiment mai ales rufe pentru dame, precum: fi (cămășii pentru dame), pantaloni pentru dame, fuste de desupt și corsete de cele mai solide calități.

Cu această ocaziune aducem totodată și la cunoștința domnilor preoți, că pentru sezonul de toamnă ni-au sosit în admirabil asortiment **materii pentru reverenți,** și e aproape fără părechie spriginul general și recunoștința mare, de care ne bucurăm din partea mușterilor noștri. Materiile noastre pentru reverenți sunt de cea mai bună calitate și—o garantăm aceasta — de culoare trainică.

Asortimentul nostru asemenea cu mult e mai bogat decât ori și unde, având în magazin materii și țesături fine și permanent de multe feluri care de care mai frumoase.

Pregătim deplin întregi rînduri de reverenți.

Cerînd valorosul sprigin al On. public, suntem

Cu toată stima:

H. ROSENBLÜH și SOȚUL
(ARAD, Piața-Libertății.)

George Iancovici,

628 10-24

conducător de prăvălie.

Bani ieftini pe amortisație:

Pe pământuri și case orășenești de închiriat, dela 15—20 ani, cu interese de 4%, 4½% și 5% și cu amortisație corespunzătoare din capital.

Destabulare repede; la dorință anticiparea șeselor de intabulare.

Deoarece principiul meu de întreprindere solidă și activitatea mea reușită în curgere de mai mulți ani în acest am de afaceri au stabilit numele bun al firmei mele, —t numai în interesul lor propriu lucrează toți P. T. proprietari de pământ și de case, dacă la ridicarea împrumuturilor sau pentru schimbarea celor vechi cu altele mai ieftine se adresează la mine cu toată încrederea, fiindcă numai prin mijlocirea mea pot ajunge în adevăr la împrumuturi avantajoase pe ipotecă.

SZÜCS F. VILMOS,

Institut de împrumuturi pe imobile și moșii,

ARAD, piața Boros Béni Nr. 5.

La întrebări dau lămuriri numai trimițându-mi-se timbrele corespunzătoare postale.

453 16—

CREMA MARGARETA

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

! frumuseții !

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsime are un efect uimitor.

În câte-va zile face să dispară alunele, petele de ficat, coșii, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielii. Netezește încrețiturile și ciupiturile de vîrsat (bubac), avînd efect chiar și asupra celor mai înaintați în vîrstă, cărora le face pielea tînă și frumoasă.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încrețiturile de pe obraji cu ajutorul masagiului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu Crema Margareta, dispar nu numai alunițele, petele de ficat, și alte necurățenii de piele, ci și încrețiturile, ciupiturile de bubac și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîrsetului.

Se poate și ziua întrebuița.

Crema Margareta 1 flacon 1 coroană.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 67—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisaarea părului de orice culoare, prin care părul primește o culoare surie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochininică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustați Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustaților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile; Bruss, Economus & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detalii la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Gutori Földes Kelemen, în Arad.

Folosese demult Crema-Margareta. Primește simpatia mea pentru efectul bun al acestei creme.

București

Maria Ionașcu, artistă la Teatrul Național.

Feriti-va de contrafacere!

Verificati numarul nostru de casa curtea poșta și marca de fabrica înregistrată!